

НАРЕДБА за задължително застраховане на работниците и служителите за риска "трудова злополука"

Обн. - ДВ, бр. 15 от 17.02.2006 г.; изм. и доп., бр. 68 от 22.08.2006 г.; изм., бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 12.06.2007 г.; изм., бр. 5 от 19.01.2010 г.; доп., бр. 19 от 02.03.2018 г.

Приета с ПМС № 24 от 06.02.2006 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С наредбата се определят условията и редът за задължително застраховане за риска "трудова злополука" на работниците и служителите, които извършват работа, при която съществува опасност за живота и здравето им.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., в сила от 12.06.2007 г.; изм., бр. 5 от 2010 г.; доп., бр. 19 от 2018 г.) (1) На задължително застраховане подлежат работниците и служителите, които извършват работа в основната и спомагателната дейност на предприятия, принадлежащи към икономическа дейност с трудов травматизъм, равен или по-висок от средния за страната.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., в сила от 12.06.2007 г.; изм., бр. 5 от 2010 г.) Не подлежат на задължително застраховане по реда на наредбата работниците и служителите, които са застраховани на друго основание за риска "злополука", включително военнослужещите по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и служителите от Министерството на вътрешните работи.

(3) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2018 г.) Не подлежат на задължително застраховане по реда на наредбата за риска „Трудова злополука“, вследствие на който са настъпили трайно намалена работоспособност или смърт, членовете на екипажите на морски кораби, попадащи в обхвата на Морската трудова конвенция от 2006 г., приета в Женева на 23 февруари 2006 г., ратифицирана със закон - ДВ, бр. 42 от 2009 г. (ДВ, бр. 76 от 2013 г.).

Чл. 3. (1) Разходите за задължително застраховане на работниците и служителите за риска "трудова злополука" са за сметка на работодателя.

(2) Договор за задължителна застраховка по чл. 1 се сключва само със застраховател, притежаващ разрешение за извършване на дейност по т. 1 от раздел II на приложение № 1 към Кодекса за застраховането.

Глава втора ОБХВАТ НА ЗАСТРАХОВАНЕТО ЗА РИСКА "ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА"

Чл. 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 68 от 2006 г.) Работниците и служителите, които подлежат на задължително застраховане за риска "трудова злополука", се определят с писмена заповед от работодателя след консултации със службата по трудова медицина и с комитета/групата по условия на труд и в съответствие с оценката на риска. Провеждането на консултации се удостоверява с протокол.

(2) С колективен трудов договор могат да се определят допълнително работници и служители, които задължително се застраховат за риска "трудова злополука" при доказана необходимост и реализиран риск.

(3) Икономическата дейност на предприятието се определя съгласно Националната класификация на икономическите дейности.

(4) Трудовият травматизъм се определя чрез коефициент на трудов травматизъм на базата на статистическа информация за трудовите злополуки по икономически дейности за 3-годишен период, предхождащ годината, в която се правят изчисленията. Информацията трябва да съдържа окончателни данни за всяка календарна година от

информационната система за трудовите злополуки на Националния осигурителен институт.

(5) Данните за периода се изчисляват като средни аритметични величини.

Чл. 5. Коефициентът на трудов травматизъм за страната (Кттстр) се определя като средноаритметична величина от средната стойност на коефициента на честота (Кчср) и от средната стойност на коефициента на тежест (Ктср) на трудовите злополуки за страната. Коефициентът се определя по следната формула:

$$K_{ттстр} = \frac{K_{чср} + K_{тср}}{2},$$

където:

Кчср е средноаритметичната величина на коефициентите за честота на трудовите злополуки за страната (Кчстр) за 3-годишния период, а t е съответната година от периода:

$$K_{чср} = \frac{K_{чстрt_1} + K_{чстрt_2} + K_{чстрt_3}}{3}.$$

Ктср е средноаритметичната величина на коефициентите на тежест на трудовите злополуки за страната (Ктстр) за 3-годишния период, а t е съответната година от периода. При изчисляване коефициента на тежест на трудовите злополуки за страната (Ктстрt) за съответната година от периода към броя на загубените дни от трудови злополуки се прибавят по 7500 дни за всяка смъртна трудова злополука и по 3000 дни за всяка трудова злополука, довела до инвалидност:

$$K_{тср} = \frac{K_{тстрt_1} + K_{тстрt_2} + K_{тстрt_3}}{3}.$$

Чл. 6. Коефициентът на трудов травматизъм за съответната икономическа дейност (Кттид) се определя като средноаритметична величина на коефициента на честота (Кчид) и коефициента на тежест (Ктид) на трудовите злополуки за икономическата дейност:

$$K_{ттид} = \frac{K_{чид} + K_{тид}}{2},$$

където:

Кчид е средноаритметичната величина на коефициентите за честота на трудовите злополуки за икономическата дейност за 3-годишния период, а t е съответната година от периода:

$$K_{чид} = \frac{K_{чидt_1} + K_{чидt_2} + K_{чидt_3}}{3}.$$

Ктид е средноаритметичната величина на коефициентите на тежест на трудовите злополуки за икономическата дейност за 3-годишния период, а t е съответната година от 3-годишния период. При изчисляване коефициента на тежест на трудовите злополуки за икономическата дейност (Ктидт) за съответната година от периода към броя на загубените дни от трудови злополуки се прибавят по 7500 дни за всяка смъртна трудова злополука и по 3000 дни за всяка трудова злополука, довела до инвалидност:

$$K_{тид} = \frac{K_{тидt_1} + K_{тидt_2} + K_{тидt_3}}{3}.$$

Глава трета

ПОКРИТИ ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ РИСКОВЕ И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ СУМИ

Чл. 7. (1) Задължителната застраховка "Трудова злополука" покрива следните рискове:

1. смърт на застрахованото лице вследствие на трудова злополука;
2. трайно намалена работоспособност вследствие на трудова злополука;
3. временна неработоспособност вследствие на трудова злополука.

(2) Временната неработоспособност и степента на трайно намалената работоспособност се удостоверяват с болнични листове и експертни решения, издадени от съответния компетентен орган на медицинската експертиза на работоспособността.

Чл. 8. (1) Застрахователната сума по застраховка "Трудова злополука" се определя на базата на месечната брутна работна заплата на застрахованите работници и служители към момента на сключване на застраховката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2006 г.) Застрахователната сума не може да бъде по-малка от 7-кратния размер на годишната брутна работна заплата на съответния работник или служител.

Глава четвърта

ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ОБЕЗЩЕТИЯ

Чл. 9. (1) При смърт на застраховано лице застрахователите изплащат обезщетение в размер на застрахователната сума за съответния работник или служител, определена съгласно чл. 8, ал. 2 при сключване на застрахователния договор.

(2) При трайно намалена работоспособност обезщетението е процент от застрахователната сума за съответния работник или служител, равен на процента трайно намалена работоспособност на работника или служителя, установен от съответния компетентен орган на медицинската експертиза на работоспособността.

(3) При временна неработоспособност се изплаща процент от месечната брутна работна заплата на работника или служителя, при която е сключена застраховката, за всеки започнат месец временна неработоспособност в зависимост от продължителността на загубената работоспособност:

1. над 10 до 30 календарни дни включително - 3 на сто;
2. над 30 до 60 календарни дни включително - 5 на сто;
3. над 60 до 120 календарни дни включително - 7 на сто;
4. над 121 календарни дни - 10 на сто.

(4) Процентът на трайно намалена работоспособност се определя от съответния компетентен орган на медицинската експертиза на работоспособността съгласно Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността, приета с Постановление № 99 на Министерския съвет от 2005 г. (обн., ДВ, бр. 47 от 2005; изм., бр. 96 от 2005 г.), в 3-месечен срок от постъпване на необходимите документи при тях.

(5) Когато застрахованото лице е имало определен процент трайно намалена работоспособност преди настъпване на трудовата злополука, този процент не се отчита при определяне процента на трайно намалената работоспособност вследствие на злополуката.

(6) В случай на изплатено обезщетение за временна неработоспособност вследствие на трудова злополука и последваща трайно намалена работоспособност на застрахованото лице до една година от датата на злополуката дължимото застрахователно обезщетение или сума за трайно намалена работоспособност се намалява с размера на изплатеното обезщетение за временно намалена работоспособност.

(7) В случай на изплатено обезщетение за временна неработоспособност и/или трайно намалена работоспособност вследствие на трудова злополука и последваща смърт на застрахованото лице до една година от датата на злополуката дължимото

застрахователно обезщетение или сума за смърт се намалява с размера на изплатените обезщетения.

Чл. 10. (1) Дължимото застрахователно обезщетение или сума се изплаща на застрахованото лице, а в случаите на смърт на законните му наследници.

(2) Когато застрахованото лице, съответно неговите наследници не са навършили пълнолетие или са запрети, застрахователното обезщетение се внася на тяхно име в търговска банка, получила разрешение от Българската народна банка за извършване на банкова дейност, за което застрахователят ги уведомява писмено.

Чл. 11. За изплащане на застрахователната сума или застрахователното обезщетение на застрахователя се представят следните документи:

1. писмено искане;
2. копие от застрахователния договор;
3. препис от акта за смърт и удостоверение за наследници;
4. копие от документите за временна неработоспособност или за трайно намалена работоспособност (болничен лист, експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК и др.);
5. разпореждане на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт за приемане на злополуката за трудова;
6. други документи, имащи значение за определяне на застрахователната сума или обезщетение.

Чл. 12. Дължимото застрахователно обезщетение или сума по задължителната застраховка "Трудова злополука" се заплаща в 15-дневен срок след представянето на всички посочени в застрахователния договор документи.

Чл. 13. Правата по договора за задължителната застраховка "Трудова злополука" се погасяват с 5-годишна давност от датата на настъпване на застрахователното събитие.

Глава пета

ЗАСТРАХОВАТЕЛНА ПРЕМИЯ

Чл. 14. (1) Застрахователната премия по задължителна застраховка "Трудова злополука" е годишна или месечна в зависимост от срока на трудовото правоотношение между работника или служителя и работодателя.

(2) Застрахователната премия по ал. 1 може да бъде разсрочвана на месечни, тримесечни или шестмесечни вноски, както и при други схеми, договорени между страните.

Чл. 15. Конкретните размери на застрахователните премии се определят в застрахователния договор.

Глава шеста

СКЛЮЧВАНЕ И СРОК НА ЗАСТРАХОВКАТА

Чл. 16. (1) Договорът за задължителната застраховка "Трудова злополука" се сключва от работодателя и застрахователя или от упълномощени от тях лица за всяка календарна година.

(2) Срокът на договора не може да бъде по-дълъг от 12 месеца и по-кратък от един месец.

Глава седма

ОТГОВОРНОСТ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ

Чл. 17. Застрахователят носи отговорност за причинени вреди на здравето на работниците и служителите при трудова злополука до размера на застрахователната сума, определени в договора за застраховане.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Трудова злополука" е понятието по чл. 55, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване .

2. "Коефициент на честота" е коефициентът, определен съгласно чл. 17, ал. 1, т. 1 от Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки , приета с Постановление № 263 на Министерския съвет от 1999 г. (обн., ДВ, бр. 6 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 61 от 2000 г. и бр. 19 от 2002 г.).

3. "Коефициент на тежест" е коефициентът, определен съгласно чл. 17, ал. 1, т. 3 от Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки , приета с Постановление № 263 на Министерския съвет от 1999 г.

4. "Застрахователна сума" е понятието по § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на Кодекса за застраховането .

5. "Застрахователно обезщетение" е сумата, която застрахователят плаща на застрахования при настъпване на риска, покрит със застраховката "Трудова злополука".

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Контролът по изпълнение на задължението на работодателите по наредбата се осъществява от Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда".

§ 3. Наредбата се приема на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд.

Заключителни разпоредби към ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 29 на МС от 23.02.2018 г. за изменение и допълнение на Наредбата за трудовите и непосредствено свързани с тях отношения между членовете на екипажа на кораба и корабопритежателя, приета с Постановление № 226 на Министерския съвет от 2003 г. (ДВ, бр. 19 от 02.03.2018 г.)

§ 117. В чл. 2 от Наредбата за задължително застраховане на работниците и служителите за риска „Трудова злополука“, приета с Постановление № 24 на Министерския съвет от 2006 г. (обн., ДВ, бр. 15 от 2006 г.; изм., бр. 68 от 2006 г., бр. 46 от 2007 г. и бр. 5 от 2010 г.), се създава ал. 3:

„(3) Не подлежат на задължително застраховане по реда на наредбата за риска „Трудова злополука“, вследствие на който са настъпили трайно намалена работоспособност или смърт, членовете на екипажите на морски кораби, попадащи в обхвата на Морската трудова конвенция от 2006 г., приета в Женева на 23 февруари 2006 г., ратифицирана със закон - ДВ, бр. 42 от 2009 г. (ДВ, бр. 76 от 2013 г.).“